

Vrijwilligers betrekken

bij de sector

**leefbaarheid
en veiligheid**

Commissie
Vrijwilligersbeleid

Vrijwilligers, die wil je erbij hebben

Vrijwilligers betrekken bij de sector leefbaarheid en veiligheid

Vrijwilligerswerk speelt een belangrijke rol in de lokale gemeenschap en veel gemeenten hebben de laatste jaren een vrijwilligerswerkbeleid ontwikkeld. Voor veel ambtenaren binnen andere sectoren is het lastig zicht te krijgen op de rol en betekenis van vrijwilligers bij het realiseren van beleidsdoelen op hun eigen beleidsterrein. Die betekenis is in veel gevallen groot, en zou nog groter kunnen zijn wanneer vrijwilligers ook in sectoraal beleid meer aandacht krijgen. Sterker nog: zonder vrijwilligers zou het praktisch en financieel onmogelijk zijn om bepaalde gemeentelijke doelen te realiseren. Met de brochurereeks *Vrijwilligers, die wil je erbij hebben* wil de Commissie Vrijwilligersbeleid het belang en de rol van vrijwilligerswerk zichtbaar maken en de gedachteontwikkeling hierover stimuleren.

Opzet van de brochurereeks

De brochurereeks *Vrijwilligers, die wil je erbij hebben* bestaat uit zes delen: een strategiebrochure en vijf afzonderlijke brochures, die betrekking hebben op de sectoren:

- leefbaarheid en veiligheid
- vrije tijd (sport, kunst en cultuur en natuur en milieu)
- onderwijs
- gezondheidszorg en hulpverlening
- maatschappelijk verantwoord ondernemen

Er is gekozen voor losse brochures. Zo is het voor betrokkenen in de betreffende sectoren makkelijk de voor hun relevante informatie te verkrijgen. Logischerwijs kijkt de sectorambtenaar eerst naar de brochure die betrekking heeft op zijn of haar eigen werkterrein. Zo is het ook bedoeld, maar het kan ook inspirerend zijn eens over de schutting te kijken. Soms bieden voorbeelden uit andere sectoren veel inspiratie bij het kijken naar de rol van vrijwilligers in de eigen sector.

Hoe kunt u de brochures gebruiken?

U kunt deze publicatie op drie verschillende manieren gebruiken:

- 1 Als middel om collega's in diverse sectoren te overtuigen van het belang en nut van vrijwilligers voor hun dagelijks werk.
- 2 Als zoeklicht voor de betekenis van vrijwilligers voor het eigen beleid.
- 3 Als inspiratiebron voor het vergroten van de rol van vrijwilligers.

Elke brochure volgens een vast stramien

Per sector wordt steeds een aantal beleidsdoelen benoemd. Vervolgens wordt voor die beleidsdoelstellingen aangegeven op welke manier vrijwilligers een rol (kunnen) spelen bij het realiseren daarvan. Dit wordt in de meeste gevallen geïllustreerd met opvallende voorbeelden. De voorbeeldbeschrijvingen zijn kort gehouden: achterin elke brochure vindt u de contactgegevens van de besproken voorbeelden.

Rol gemeente in diverse voorbeelden

De gemeente speelt een belangrijke rol bij het stimuleren van de inzet van vrijwilligers. Om die inzet effectief te laten zijn moet de manier waarop vrijwilligers worden 'ingezet' passen in de visie van de gemeente. Daarbij gaat het om de algemene brede visie op beleidsvoering en om de specifieke visie op vrijwilligerswerkbeleid. Omdat de in deze brochures aangehaalde voorbeelden ook allemaal voortkomen uit een eigen gemeentelijke context zult u ze moeten 'vertalen' naar de situatie in uw eigen gemeente.

De gemeente speelt een belangrijke rol in het stimuleren van vrijwillige inzet. Heel veel waardevolle vrijwilligersprojecten komen nog altijd voort uit particulier initiatief; soms van grote organisaties of bedrijven, vaak van groepjes actieve bewoners, sportverenigingen, kerken etc. Een gemeente moet er niet naar willen streven bestaande succesvolle projecten 'over te nemen' of zelf veel nieuwe projecten op te starten – er zijn immers anderen die dat vanuit hun positie midden in het veld beter kunnen. Wel kan de gemeente een waardevolle bijdrage leveren door bestaande initiatieven op te merken, te ondersteunen, te laten groeien en bloeien en te waarderen om de bijdrage die deze leveren aan het realiseren van de eigen maatschappelijke doelstellingen van de gemeente. Daarmee wordt weer aangesloten bij de traditie van lokaal sociaal beleid: 'sturen op doelen, faciliteren op instrumenten'.

Vrijwilligerswerk, veiligheid en leefbaarheid

Leefbaarheid is voor bewoners en bestuurders een belangrijk thema. Als de kennis, ervaring en betrokkenheid van alle partijen bij elkaar wordt gebracht, kan dit een krachtige impuls voor de lokale gemeenschap betekenen. Het blijkt dat bewoners bereid zijn hierin zelf een grote verantwoordelijkheid te nemen, als de bestuurders hen die maar geven. Niet belangeloos – het gaat immers om hun eigen dorp, buurt of stad – maar wel zonder dat ze hiervoor betaald worden. Als vrijwilliger dus, ook al wordt die term misschien niet zo vaak gebruikt als het gaat om bewonersparticipatie.

Als bewoners participeren helpen zij u, als beleidsambtenaar, bij het verwezenlijken van uw beleidsdoelen. Zij doen dat vrijwillig. Het is goed u hiervan bewust te zijn, zodat u deze inzet nog beter kunt waarderen en vrijwilligers gericht kunt inzetten.

Wat verstaan we onder leefbaarheid:

- bevorderen van sociale cohesie, bij elkaar brengen van verschillende bevolkingsgroepen;
- wegnemen en oplossen van onderlinge ergernissen, spanningen en conflicten tussen bewoners;
- handhaven van een hoog voorzieningenniveau;
- bewonersparticipatie, betrekken van bewoners bij het maken en uitvoeren van plannen voor hun buurt;
- betrekken van moeilijk bereikbare groepen, zoals jongeren en allochtonen.

Wat verstaan we onder veiligheid:

- vergroten van sociale controle;
- voorkomen dat kwetsbare jongeren op het verkeerde pad raken;
- reïntegratie van veroordeelden.

Bij leefbaarheid en veiligheid gaat het vaak om de betrokkenheid van mensen bij hun dorp of hun buurt. Als bewoners het gevoel hebben dat het 'hun' dorp of buurt is zullen ze er meer verantwoordelijkheid voor nemen, bijvoorbeeld door te zorgen dat de buurt schoon blijft en zelf een oogje in 't zeil te houden. Bovendien zullen bewoners zich er meer op hun gemak voelen, wat weer van belang is voor hun gevoel van veiligheid. Een groot deel van bewonersactiviteiten is tamelijk ongrijpbaar en onderdeel van het dagelijks leven. U kunt daar vanuit de gemeente echter wel invloed op uitoefenen. Ten eerste door simpelweg te laten blijken dat u de inzet van bewoners waardeert. Maar ook kunt u die inzet actief stimuleren, door bewoners te betrekken bij de activiteiten die u als gemeente onderneemt in het dorp of de buurt. Of, door projecten op te (laten) zetten waarin bewoners een actieve rol spelen.

Commissie
Vrijwilligersbeleid

Commissie
Vrijwilligersbeleid

Vrijwilligerswerk en leefbaarheid

Vrijwilligerswerk wordt vaak beschreven als het cement van de samenleving. Het is dan ook vanzelfsprekend dat vrijwilligers een grote rol kunnen spelen bij het bevorderen van de sociale cohesie in een gemeenschap.

*Doel van het project **De buurt voor alle leeftijden** is het vinden van manieren waarop jongeren en ouderen elkaar kunnen helpen en zo samen kunnen bijdragen aan de leefbaarheid van de wijk of het dorp. Het is een landelijk project, met acht lokale 'pilots'. Met deze werkwijze kunnen de levenservaring en talenten van ouderen worden benut. Ouderen vinden een zinvolle tijdsbesteding en laten anderen profiteren van hun kennis en kunde. De ouderen helpen bijvoorbeeld voorlezen op de basisschool, als overblijfgrootvader of –moeder of als mentor van kansarme jongeren. Een voorbeeld is het Gidsproject in Rotterdam, waarbij merendeels autochtone ouderen allochtone jongeren wegwijs maken in de buurt. Aan de andere kant kunnen jongeren bijvoorbeeld klusjes doen voor ouderen, zoals het Karweiteam in Amsterdam. Ze maken zich hiermee nuttig en vergemakkelijken het leven van de ouderen. Het is bovendien een goede manier om (sociale) vaardigheden op te doen en het kan een opstapje zijn naar een beroepskeuze.*

Door intergenerationele projecten wordt de maatschappelijke participatie van ouderen en jongeren bevorderd. Met elkaar in contact komen kan ook bijdragen aan wederzijds begrip. Het NIZW werkt aan een handboek voor het opzetten van dergelijke projecten. De uitvoering van projecten is vaak in handen van een dienst welzijn, maar kan ook door (een samenwerkingsverband van) andere instellingen, zoals een verzorgingstehuis of een school worden opgepakt.

Conflicten de buurt uit

Conflicten tussen burens kunnen de sfeer in een buurt of dorp aardig verzieken. Ze verhinderen dat bewoners zich samen verantwoordelijk voelen voor hun leefomgeving. Als conflicten escaleren kan de (kostbare) inzet van politie en andere instanties nodig zijn. Beter is het dus om conflicten op te lossen voor ze ontvlammen. Bewoners kunnen elkaar hierbij uitstekend helpen, zo blijkt uit diverse buurtbemiddelingsprojecten. De inzet van vrijwilligers biedt voordelen omdat het goedkoper is, maar ook omdat bemiddeling door vrijwillige buurtgenoten in veel gevallen als minder bedreigend wordt ervaren dan bemiddeling door een externe professional.

De Stichting Welzijn Gouda heeft vrijwilligers getraind als conflictbemiddelaar. Deze buurtbemiddelaars kunnen optreden als bemiddelaars bij burenruzies en burenoverlast. Zo kunnen problemen uit de wereld geholpen worden zonder tussenkomst van politie of rechter. Keer op keer blijkt dat de weg van bemiddeling voor alle partijen prettiger en effectiever is.

De bemiddelaars kiezen geen partij, maar proberen burens (weer) met elkaar in gesprek te brengen. De bemiddeling is gratis. Ook in diverse andere plaatsen lopen buurtbemiddelingsprojecten en er is sinds enige tijd een Landelijk Expertisecentrum Buurtbemiddeling actief. De coördinatie van buurtbemiddelingsprojecten is meestal in handen van een lokale welzijnsorganisatie. Vaak is er ook een stuurgroep, waarin gemeente en betrokken maatschappelijke organisaties vertegenwoordigd zijn.

Meestal zijn de bemiddelaars volwassenen, maar in Rotterdam loopt een buurtbemiddelingsproject voor en door jongeren. Zij worden getraind om conflicten tussen hun leeftijdsgenoten te helpen oplossen. De jongeren zijn geheel vrijwillig bereid mee te doen en zich in te zetten voor betere relaties in de buurt. Opvallend is dat veel van de deelnemers jongeren zijn die juist bekend stonden als 'randgroepjongeren'. Er zijn twee teams: het '12+team' en het '17+team'. De 12+ers bemiddelen alleen tussen leeftijdsgenoten, terwijl de 17+ers vooral bemiddelen tussen volwassenen en bijvoorbeeld hanggroepjongeren. Het idee van de twee teams is overigens niet van tevoren bedacht, maar kwam voort uit wat jongeren tijdens de training zelf aangaven.

Het project wordt uitgevoerd door het bureau Cocon, met steun van onder andere een woningbouwvereniging. Cocon heeft eerder buurtbemiddelingsprojecten met volwassenen uitgevoerd. Toen is, met succes, getracht om de betaalde functies die uit het project voortkwamen te laten vervullen door mensen die eerst als vrijwilligers betrokken waren. Men wil dat perspectief nu ook bieden aan jongeren. De coördinator van het project breekt ook een lans voor de inzet van vrijwilligers: "Nu buurtbemiddeling zo succesvol blijkt zie je een trend naar professionalisering. Dat is jammer, want daarmee sluit je veel bemiddelaars uit, die meedoen uit betrokkenheid bij buurt. Beroepskrachten hebben die betrokkenheid vaak niet. De vrijwilligers missen vaak de ervaring met de verslaglegging en dergelijke die beroepskrachten verlangen, maar blijken vaak juist hele goede bemiddelaars."

Voorzieningen in het dorp

Veel kleine kernen zien voorzieningen uit het dorp verdwijnen, zodat bewoners steeds verder moeten reizen voor deze voorzieningen. Vooral voor ouderen kan dit problematisch zijn, terwijl zij graag zo lang mogelijk zelfstandig en in hun eigen dorp willen blijven wonen. De Steunstee, zoals bijvoorbeeld die in Bellingwedde in Oost-Groningen, kan hierbij helpen.

De Steunstee is een gezellige ontmoetingsruimte. Er zijn diverse diensten aanwezig en er worden voorlichtingsactiviteiten georganiseerd. De gebruikersraad, die bestaat uit buurtbewoners, bepaalt zelf de invulling. De Steunstee draait grotendeels op vrijwilligers en besteedt ook aandacht aan mantelzorgers. Waar nodig biedt de dorpsbeheerder ondersteuning bij de uitvoering van de activiteiten. Eén van de activiteiten van de Steunstee in Bellingwedde is het project Seniorenvoorlichting. Ouderen van 75 jaar en ouder ontvangen eens

per jaar bezoek van een vrijwilliger die hen vraagt naar problemen die zij hebben en hen wijst op mogelijke oplossingen, zoals het via Steunstee inroepen van de hulp van een vrijwilliger die kan helpen bij klusjes in en om het huis.

De Steunstee's zijn een gezamenlijk initiatief van bewoners, gemeente en betrokken instellingen. De uitvoering is in handen van de Stichting Welzijn, terwijl een stuurgroep van gemeente en betrokken instellingen de realisering mogelijk heeft gemaakt en zorg draagt voor de benodigde afstemming en achterliggend beleid. Hoewel de Steunstee is begonnen als voorziening om ouderen in staat te stellen zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen, is het uitgegroeid tot een algemene voorziening die bijdraagt aan de leefbaarheid van het hele dorp.

Buurtbeheer: bewoners nemen hun verantwoordelijkheid

Veel gemeenten doen hun best bewoners te betrekken bij het beheer en de ontwikkeling van hun buurt of dorp. De ABCD-aanpak is een beproefde manier om bewoners te motiveren aan dit soort activiteiten meer te doen. Niet uitgaan van problemen, maar juist van wat bewoners zelf kunnen en weten maakt participeren een stuk aantrekkelijker.

In de ABCD-aanpak (Asset-Based Community Development) voor bewonersparticipatie wordt, niet uitgaand van de problemen in de wijk, maar van de bij de bewoners aanwezige kennis en vaardigheden. Er wordt een aantal stappen gezet die moeten leiden tot de ontwikkeling van een, door de bewoners gedragen, visie op de ontwikkeling van de wijk, en de daadwerkelijke realisering daarvan. De gemeente en instellingen zijn partners in het project, maar moeten een wat afstandelijke houding aannemen, de bewoners staan immers centraal. Of, zoals men het zelf formuleert, de aanpak is 'niet vraaggestuurd, maar zelfgestuurd'.

Als bestuurders en bewoners in Eindhoven horen van deze aanpak zijn zij direct enthousiast. Twee groepen bewoners in de wijken Woensel West en Lijmbeek West nemen het initiatief deze manier van werken verder uit te werken. Daarbij worden zij ondersteund door de Fontys Hogeschool en het Landelijk Samenwerkingsverband Aandachtswijken (een landelijk bewonersplatform). In elk van de twee wijken formuleert de initiatiefgroep (de bewoners dus) een thema en een aantal doelen. Omdat de werkwijze uitgaat van de bij bewoners aanwezige kennis, ervaringen en kwaliteiten moeten de initiatiefgroepen die inventariseren en mobiliseren. Om dat te doen kiest men voor het houden van enquêtes in de buurt. Heel bewust worden die gehouden door de initiatiefgroep zelf, en niet door bijvoorbeeld studenten of een extern bureau. Juist het op een positieve manier met elkaar in gesprek komen is een van de doelen.

Ook de uitvoering van geselecteerde initiatieven ligt in belangrijke mate bij de bewoners zelf. Natuurlijk treedt de gemeente daarbij wel faciliterend op. Bewoners worden ondersteund door een supportgroep. Daarin zitten professioneel betrokkenen van binnen en buiten de gemeente met expertise passend bij de gekozen doelen en activiteiten.

Naast bewoners blijken ook andere vrijwilligers graag een steentje te willen bijdragen. In Breda kunnen actieve bewoners een beroep doen op deskundigen van buiten. Die vinden het vaak erg leuk om in een minder gedwongen omgeving dan waar ze normaal werken hun kennis en kunde in dienst te stellen van de goede zaak. Ook gepensioneerde deskundigen willen vaak op vrijwillige basis hun ervaring beschikbaar stellen.

Om de betrokkenheid van bewoners bij het beheer en de ontwikkeling van hun wijk te vergroten heeft de gemeente Breda een budget beschikbaar gesteld waarover de bewoners zelf kunnen beschikken (de 'lusten'). Dit wordt gekoppeld aan een grote eigen verantwoordelijkheid en zelfwerkzaamheid (de 'lasten'). Dit initiatief is onderdeel van het project Samenwerken aan leefbaarheid in de wijk Noordoost, waarin de gemeente samenwerkt met woningbouwcorporaties en de Stedelijke Woonconsumenten Organisatie. Uit een grote lijst met door henzelf ingediende projectideeën hebben bewoners de projecten uitgekozen die uitgevoerd worden. In de uitvoering is de zelfwerkzaamheid van de bewoners een belangrijk uitgangspunt; zij werken samen in taakgroepen die optreden als opdrachtgever voor de projecten. Daarbij kunnen zij de hulp inroepen van externe deskundigen die op pro deo basis de taakgroepen ondersteunen. Eén van de geconstateerde effecten is een verschuiving in de rol van bestaande structuren van bewonersbetrokkenheid; men gaat zich meer bezighouden met de inhoud en minder met de vorm.

Moeilijk bereikbare groepen

Niet alle groepen zijn even makkelijk te bereiken voor een gemeente, terwijl de gemeente wel graag wil horen hoe zij ergens over denken: het beleid wordt immers ook voor hen gemaakt, en ook hun bijdrage kan de buurt of het dorp leefbaarder maken. Het gaat er dus om de juiste benadering te vinden. Het *Bewonersatelier* kan die benadering zijn.

Omdat gebleken is dat allochtone bewoners weinig participeren in initiatieven rondom wijkontwikkeling heeft FORUM een nieuwe manier van participeren ontwikkeld, die ligt tussen inspraak en langdurige participatie (zoals bijvoorbeeld in bewonersorganisaties het geval is). Dit is het Bewonersatelier. Concreet houdt dit in dat een groep van 15 tot 20 allochtone wijkbewoners in een periode van een paar maanden ongeveer tien keer bij elkaar komt om volgens een globaal vastgesteld programma te spreken over hun ervaringen, opvattingen en wensen met betrekking tot wonen, de leefomgeving en het samenleven in de wijk. Er is een aantal werkvormen beschikbaar en een aantal thema's komt vast aan de orde. Door de gesprekken in de ateliers leren de wijkbewoners hun wensen ten aanzien van hun woning en woonomgeving te formuleren en over te brengen aan de relevante partijen en die te beïnvloeden. De partijen, zoals de gemeente en de corporatie, ontwikkelen in deze periode hun kennis over de woonwensen van allochtonen, zodat zij daar in de toekomst beter op kunnen inspelen. De ateliers worden begeleid door een landelijke werkgroep, maar er is ruimte voor eigen invulling door de lokale partners, waaronder meestal de gemeente. Het Bewonersatelier is onder andere toegepast in Arnhem en Zutphen.

Vrijwilligerswerk en veiligheid

Bewoners klagen vaak dat de sociale controle in de buurt of het dorp afneemt: "Mensen hebben geen oog meer voor elkaar", zeggen ze dan. Of deze klacht nu terecht is of niet, sociale controle kan bijdragen aan de veiligheid. Sociale controle vindt natuurlijk voor een belangrijk deel ongeorganiseerd plaats, maar het kan ook georganiseerd worden. Dat kan alleen met de inzet van vrijwilligers.

In landen als Engeland en Amerika bestaan grootschalige landelijke programma's, waarin groepen vrijwilligers actief zijn om de sociale controle te vergroten. Onderzoeken wijzen echter niet eenduidig op succes van deze programma's. In Nederland bestaan, op veel kleinere schaal, ook initiatieven van bewoners die actief sociale controle organiseren. Een voorbeeld daarvan in landelijk gebied komt uit de gemeente Halderberge.

*Schoolgaande kinderen en jongeren moeten, zeker op het platteland, vaak een flink eind fietsen. Dan is het prettig te weten dat er onderweg mensen zijn die je kunnen helpen als er iets gebeurt. Dat is de gedachte achter het project **Veilig Honk**. Langs alle routes naar scholen in de gemeente Halderberge zijn zulke Honken. Dit zijn huizen van vrijwilligers, waar de scholieren kunnen aankloppen als ze bijvoorbeeld een lekke band hebben of er een ongelukje is gebeurd. Binnenkort worden er zelfs leenfietsen neergezet bij de Honken die de scholieren kunnen gebruiken als hun fiets het onderweg begeeft. Maar ook leerlingen die onderweg bijvoorbeeld gepest worden door medeleerlingen kunnen bij de vrijwilligers terecht. Het project is een samenwerking van de gemeente, die de regie voert, de politie, die onder andere een belangrijke taak heeft in het vinden van geschikte vrijwilligers, en de scholen, die het eerste aanspreekpunt zijn voor de vrijwilligers als zij een (gestrande) scholier hebben opgevangen. Vrijwilligers die meedoen moeten een verklaring van goed gedrag kunnen overleggen en mogen dan een (door een leerling ontworpen) bord in de tuin zetten, zodat passerende scholieren kunnen zien dat ze daar terecht kunnen. Aan het begin van het schooljaar worden alle leerlingen en ouders over het project ingelicht.*

Een meer 'stads' voorbeeld laat zien dat het vaak beter werkt wanneer bewoners elkaar aanspreken op hun gedrag, dan wanneer dat door de politie of andere autoriteiten gebeurt. Vooral omdat ze - al dan niet letterlijk - elkaars taal spreken en de onderlinge acceptatie groter is. Ook de inzet van 'ouderlijk gezag' kan helpen, zoals bij het buurtvaderproject in Amsterdam.

*In 1998, na een grote confrontatie tussen politie en Marokkaanse jongeren in Amsterdam-West besloot een groep vaders in het stadsdeel Slotervaart/Overtoomse Veld dat het genoeg was. Dit was het begin van het succesvolle **Buurtvaderproject**. Onder begeleiding van de buurtregisseur van de politie en ondersteund door het stadsdeel namen de Marokkaanse vrijwilligers het initiatief om elke avond in hun buurt op straat aanwezig*

te zijn om jongeren aan te spreken op hun gedrag en hen zonedig tot de orde te roepen. De buurtvaders hebben weer contact met de politie en diverse andere instanties en kunnen zo ook een schakel vormen tussen deze instanties en de jongeren. De buurtvaders spelen echter geen politieagentje en zijn ook geen verlengstuk van de politie: zij werken vanuit hun eigen verantwoordelijkheid en ervaring. De buurtvaders werken vanuit een ruimte van de stichting Al Mawadda, waar ze elkaar treffen om hun ervaringen met elkaar te bespreken.

De buurtvaders merken verandering in het gedrag van de jongeren, die regelmatig uit zichzelf een praatje met de buurtvaders komen maken. Ook lijkt het erop dat andere buurtbewoners de activiteiten van de buurtvaders waarderen en zich veiliger voelen. Het gebeurt zelfs dat buurtbewoners bij overlast zelf contact opnemen met de buurtvaders. De problemen in de buurt zijn sinds de start van het project aanzienlijk verminderd.

Begeleiding in de strijd tegen criminaliteit

Het verminderen van criminaliteit staat in veel gemeenten (bij bestuurders én burgers) bovenaan de agenda. Eén van de manieren om dat te doen is jongeren en anderen die dreigen af te glijden naar de criminaliteit hiervoor te behoeden en veroordeelden ervan te weerhouden terug te vallen in het oude patroon. Een goede begeleiding, die potentiële criminelen helpt zich te binden aan de maatschappij en daar een eigen plekje in te verwerven, kan daarbij veel helpen. Die begeleiding kan geboden worden door beroepskrachten, maar waarom zou je daarbij geen vrijwilligers inzetten? Zo kan een veel uitgebreider aanbod voor veel meer mensen worden gerealiseerd, terwijl de aanwezigheid van vrijwilligers de deelname kan bevorderen.

De Stichting Reclassering Nederland, die ooit is begonnen als een vrijwilligersorganisatie, maar in de jaren zestig vrijwel volledig is geprofessionaliseerd, werkt sinds enkele jaren weer actief met vrijwilligers. Deze vrijwilligers worden vooral ingezet bij het ondersteunen van veroordeelden bij hun terugkeer in de maatschappij. De intensiteit van het contact kan variëren, van een 'koffiecontact', waarbij de vrijwilliger af en toe bij een ex-gedetineerde langsgaat, tot een volledig maatjescontact, waarbij de vrijwilliger een dagdeel per week met de ex-gedetineerde optrekt en hem of haar intensief begeleidt.

*De keuze voor het inzetten van vrijwilligers komt niet primair voort uit financiële overwegingen (er is ook een aanzienlijk budget vrijgemaakt voor het werven en begeleiden van vrijwilligers) maar vooral uit de behoefte de Reclassering dichterbij de samenleving te brengen en de leden van die samenleving actief te betrekken bij het weer opnemen van voormalig gedetineerden. (Meer informatie hierover vindt u in de publicatie **Vrijwilligers** van het ministerie van Justitie (pp. 32-35).)*

Ook de Stichting Delinkwentie & Samenleving biedt begeleiding aan ex-gedetineerden, om zo hun terugkeer in de samenleving te vergemakkelijken en hen te helpen beter om te gaan met het onbegrip waartegen zij nogal eens aanlopen. D&S werkt daarbij ook samen met de Reclassering. Bijzonder is dat de vrijwillige

coaches, zoals D&S de begeleiders noemt, in veel gevallen zelf ex-gedetineerden zijn. Overigens zet D&S ex-gedetineerden op veel meer terreinen in, bijvoorbeeld bij het geven van voorlichting op scholen.

Het is nog altijd beter te voorkomen dan te genezen. Daarom kan het investeren in begeleiden van kwetsbare jongeren zeer de moeite waard zijn. En dat is nu bij uitstek iets waarbij vrijwilligers ingezet kunnen worden; zoals bij het project *Match* in Rotterdam.

Jongeren die zich in een kwetsbare positie bevinden - bijvoorbeeld omdat ze problemen hebben op school of een slechte relatie hebben met hun ouders - lopen een groot risico af te glijden naar de criminaliteit. Begeleiding van iemand die positieve aandacht voor hem of haar heeft kan voor de jongere het verschil maken tussen een schoolcarrière en een criminele carrière. Match biedt die begeleiding, door een getrainde vrijwilliger te koppelen aan een jongere. Het project richt zich bewust niet op jongeren met ernstige psychosociale of drugsproblemen, op dak- of thuisloze en criminele jongeren, die komen eerder in aanmerking voor een plekje in de reguliere hulpverlening. Juist de jongeren met minder uitgesproken problemen, maar die zich wel degelijk in een risicopositie bevinden, kunnen door Match worden geholpen.

Het project is een vertaling van het Amerikaanse Big Brother/Big Sister-concept, dat op ruim 500 locaties verspreid over de VS wordt uitgevoerd.

De begeleider wordt voor hij of zij kan beginnen drie dagdelen getraind en gescreend door de Raad voor de Kinderbescherming. Daarnaast is er elke zes weken een intervisiebijeenkomst. De vrijwilliger helpt de jongere zijn of haar leven op orde te brengen, door hem of haar te stimuleren werk te zoeken of weer naar school te gaan en daarbij ondersteuning te bieden.

Het project wordt uitgevoerd door een aparte organisatie, en wordt als onderdeel van het programma 'Opgroeien in Rotterdam' gefinancierd door de dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid van de gemeente.

Commissie
Vrijwilligersbeleid

Contactgegevens

NOOT: Een lijst met contactgegevens is altijd kwetsbaar, gegevens veranderen nu eenmaal in de loop van de tijd. Mochten de in deze lijst genoemde gegevens niet meer correct zijn, dan kunt u door op internet te zoeken op de naam van het project of van de organisatie vaak eenvoudig de juiste gegevens achterhalen. Ook is het zo dat de meeste verwijzingen projecten betreffen; het is mogelijk dat sommige daarvan inmiddels zijn beëindigd. De in zo'n project opgedane ervaringen worden daarmee niet minder interessant. Daarom is steeds ook de organisatie achter het project genoemd.

Project: **De buurt voor alle leeftijden**
Gemeente: Landelijk project, concrete activiteiten in diverse gemeenten
Organisatie: NIZW
Contactpersoon: Kees Penninx
Telefoon: 030 - 230 66 64
Website: www.nizw.nl

Project: **Buurtbemiddeling**
Gemeente: Gouda
Organisatie: Stichting Welzijn Gouda, Bureau Buurtbemiddeling
Contactpersoon: Elly Rijnbeek
Telefoon: 0182 - 52 88 88
E-mail: e.rijnbeek@stichtingwelzijngouda.nl
Website: www.stichtingwelzijngouda.nl
Zie ook: Landelijk Expertisecentrum Buurtbemiddeling
www.buurt-burenbemiddeling.nl

Project: **Jongerenbuurtbemiddeling**
Gemeente: Rotterdam
Organisatie: Cocon
Contactpersoon: Fica Djohani
Telefoon: 015 - 214 78 90
E-mail: cocon.djohani@wxs.nl
Website: www.jongerenbuurtbemiddeling.nl

Project: **Steunstee**
Gemeente: Bellingwedde
Organisatie: Stichting Welzijn Bellingwedde
Contactpersoon: Mw. T. de Roo
Telefoon: 0597 - 45 49 99
E-mail: steunstee@welzijnbellingwedde.nl
Website: www.welzijnbellingwedde.nl/steunstee.html

Het project wordt de komende jaren ook in omliggende gemeenten uitgevoerd. Meer informatie daarover:

Organisatie: Welthuis – Zorgketen Oosterlengte
Telefoon: 0597 - 47 17 09
E-mail: welthuis@oosterlengte.nl
Website: www.steunstee.nl

Project: **ABCD**
Gemeente: Eindhoven
Organisatie: Stichting Woensel West
Contactpersoon: Riesje Paulissen (projectbegeleider)
Telefoon: 040 - 244 56 21
E-mail: sww@tiscali.nl
Website: www.wijkinfo.nl/213371.xml

Project: **Lusten en Lasten**
Gemeente: Breda
Organisatie: Dienst Ruimtelijke ontwikkeling, Milieu, cultuur en Economische zaken
Contactpersoon: mw. J. van Lonkhuijzen (projectleider)
Telefoon: 06 - 1267 2254
of:
Contactpersoon: mw. K Bartelds (projectmedewerker)
Telefoon: 076 - 529 34 84
Website: www.breda.nl

Project: **Bewonersatelier**
Gemeente: Landelijk initiatief, onder ander toegepast in Arnhem en Zutphen
Organisatie: FORUM
Contactpersoon: Rein Sohilait
Telefoon: 030 - 297 43 34
E-mail: r.sohilait@forum.nl
Website: www.forum.nl

Project: **Veilig Honk**
Gemeente: Halderberge
Contactpersoon: dhr. Zeebregts
Telefoon: 0165 - 39 05 60
E-mail: gemeente@halderberge.nl
Website: www.halderberge.nl

Project: **Buurtvaders**
Gemeente: Amsterdam (stadsdeel Slotervaart/Overtoomse Veld)
Organisatie: Stichting Al Mawadda
Contactpersoon: dhr. Farjani
Telefoon: 06 - 1064 0207

Project: **Begeleiding/coaching ex-gedetineerden**
Organisatie: Steunpunt Vrijwilligers Reclassering (Stichting Reclassering Nederland)
Contactpersoon: H. Verburg
Telefoon: 030 - 232 49 64
E-mail: h.verburg@srn.minjus.nl
Website: www.reclassering.nl
en:
Organisatie: Delinkwentie & Samenleving
Telefoon: 030 - 244 74 45
E-mail: info@delinkwentie-samenleving.nl
Website: www.delinkwentie-samenleving.nl

Project: **Match**
Gemeente: Rotterdam
Organisatie: Match Rotterdam
Telefoon: 010 - 404 96 08
E-mail: info@match-rotterdam.nl
Website: www.match-rotterdam.nl

Publicatie: **Vrijwilligers, een verkennend beleidsonderzoek naar de aard, omvang en betekenis van het vrijwilligerswerk op de werkvelden van justitie**
Organisatie: Ministerie van Justitie, directie Preventie, Jeugd en Sanctiebeleid
Telefoon: 070 - 370 68 50
E-mail: voorlichting@minjus.nl
Website: www.justitie.nl

Publicatie: **Nieuwsbrief Landelijk Platform Buurt- en Wijkbeheer**
Organisatie: DSP-groep
Telefoon: 020 - 625 75 37
E-mail: dsp@dsp-groep.nl

Bestellen producten van de Commissie

De producten van de Commissie Vrijwilligersbeleid zijn - met uitzondering van de Digitale Monitor Vrijwilligerswerkbeleid - te bestellen bij:

De Commissie Vrijwilligersbeleid

Postbus 20350

2500 EJ Den Haag

070 - 340 78 23

vrijwilligersbeleid@minvws.nl

www.vrijwilligersbeleid.nl